

Motion till riksdagen 2005/06:T302

av **Staffan Danielsson och Birgitta Carlsson (c)**

Körkortskontroller för människor med tidigare adhd/damp-bekymmer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inte diskriminera människor med tidigare adhd/damp-diagnos vid körkortstagning.

Motivering

Många svenska barn och ungdomar drabbas av koncentrationssvårigheter, överaktivitet och impulsivitet, vilket ofta diagnosticeras under beteckningarna adhd och damp. Dessa s.k. neuropsykiatriska störningar kan vara av lindrigare och mer övergående karaktär som växer bort, eller av allvarligare art som fördjupas och tar sig uttryck i kriminalitet och missbruk.

Med en ganska snäv definition anser många experter att ca 5 procent av alla barn har dessa bekymmer. Med en bredare definition anses 10 och kanske upp till 20 procent eller mer av barnen ha adhd/damp av olika svårighetsgrad. Gränserna för att fastställa dessa diagnoser är luddiga och tillämpas olika i olika delar av landet.

Att ta körkort är idag en krävande uppgift som ställer stora krav på att lära in stora kunskapsmassor och tentera dem med godkänt resultat. Normalt krävs det också åtskilliga timmars körlektioner i trafikskola, och en 45 minuters lång uppkörning.

För att ta körkort erfordras en hälsodeklaration och synprovning. En av frågorna där lyder som följer: ”Har du eller har du haft någon psykisk störning, t.ex. schizofreni eller annan psykos eller neuropsykiatrisk diagnos som t.ex. adhd, damp eller Aspergers syndrom?”

Det är ingen vidare diplomatiskt ställd fråga som likställer schizofreni och psykoser med t.ex. mildare varianter av adhd/damp. Uppenbarligen antas den med schizofreni eller någon form av ahd/damp själv kryssa i denna ruta, samtidigt som det är lätt att inte göra det.

Fel! Okänt namn på

Om man kryssar i denna anmärkningsvärda ruta – som ett stort antal körkortssökande gör – kommer länsstyrelsen och dess konsultläkare att vägra utfärda körkortstillstånd intill dess att den sökande uppsökt och fått godkännandeintyg av en specialist i neurologi eller barnmedicin alternativt barnhabilitering.

Samtidigt med detta besked får den körkortssökande en lista med faktorer av betydelse att belysa i ärenden med neuropsykiatriska funktionshinder, och som uppenbarligen specialisten ska pröva. Har man gått i särskola, ingår man i LSS-kretsen, finns det kriminalitet, föreligger empatistörning, finns det missbruk/beroende av alkohol eller droger, används legalt förskrivna centralstimulantia?

Om man i barnåren haft mycket energi och haft svårt att sitta still, och diagnostiserats med adhd/damp som vuxit bort eller mildrats, då blir man rimligen chockad och illa berörd av detta plötsliga klarspråk från staten genom dess länsstyrelse.

Det hela blir sedan inte lättare av att dessa upptagna specialister bara finns på vissa orter, ofta med imponerande kötider till ett besök, inte minst om det bara handlar om ett intyg. Detta åsamkar alltså människor med tidigare eller befintliga besvär av lindrigare adhd/damp stora tidsutdräkter och besvär, utöver att plötsligt klassas som specialistbehövande.

Om tanken är att 5–10 procent av alla körkortssökande – tiotusentals personer – genomgår eller ska genomgå denna process kan man börja förstå varför tillgängligheten i sjukvården ibland är begränsad och tidskrävande.

Självfallet ska allvarigare sjukdomstillstånd av neuropsykiatrisk karaktär kunna vara ett hinder för att ta körkort. En sådan fråga vid hälsodeklarationen är naturlig, men att kräva kryss om man vid något tillfälle haft diagnosen adhd/damp är ett mycket långtgående krav. Dessutom torde människor med svårare sådana bekymmer veta om det, och det finns också betydande spärrar i körkortsutbildning och – prov.

Mot denna bakgrund bör regeringen och dess ansvariga myndigheter vidta åtgärder så att hälsokraven för körkortstillstånd utformas på ett rimligt sätt och inte så att de förorättar och diskriminerar människor enligt det anförda. Dessutom borde det vid behov av särskild läkarkontroll räcka med att besöka en allmänläkare, och först vid konstaterat behov gå vidare till en specialist.

Stockholm den 22 september 2005

Staffan Danielsson (c)

Birgitta Carlsson (c)